

**KONWENCJA O JURYSDYKCJI, PRAWIE WŁAŚCIWYM, UZNAWANIU,
WYKONANIU I WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI
RODZICIELSKIEJ I ŚRODKÓW OCHRONY DZIECI**

(zawarta dnia 19 października 1996 roku)

Państwa Sygnatariusze niniejszej Konwencji,

uwzględniając potrzebę poprawy ochrony dzieci w sytuacjach o charakterze międzynarodowym,

pragnąc unikać konfliktów między swoimi systemami prawnymi w odniesieniu do jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania, stosowania i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci,

powołując się na znaczenie współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony dzieci,

potwierdzając, że najlepsze interesy dziecka są kwestią pierwszorzędą,

stwierdzając, że Konwencja z dnia 5 października 1961 roku o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich wymaga rewizji,

pragnąc ustalenia wspólnych postanowień w tym celu, biorąc pod uwagę Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 roku,

uzgodniły, co następuje:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES KONWENCJI

Artykuł 1

1. Cele niniejszej Konwencji to:

- a) ustalenie Państwa, którego władze są właściwe do podejmowania środków skierowanych na ochronę osoby lub własności dziecka;
- b) ustalenie które prawo jest właściwe i ma być stosowane przez takie władze w wykonywaniu ich jurysdykcji;
- c) ustalenie prawa właściwego w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej;
- d) zapewnienie uznawania i stosowania takich środków ochrony we wszystkich Umawiających się Państwach;
- e) ustalenie takiej współpracy między władzami Umawiających się Państw, jakie mogą być niezbędne do osiągnięcia celów niniejszej Konwencji.

2. Do celów niniejszej Konwencji, pojęcie „odpowiedzialności rodzicielskiej” obejmuje władzę rodzicielską lub wszelki analogiczny stosunek władczy określający prawa, uprawnienia i obowiązki rodziców, opiekunów lub innych przedstawicieli ustawowych w odniesieniu do osoby lub własności dziecka.

Artykuł 2

Konwencję stosuje się do dzieci od momentu ich narodzin do momentu osiągnięcia przez nie wieku 18 lat.

Artykuł 3

Środki określone w artykule 1 mogą dotyczyć w szczególności:

- a) przyznania, wykonywania, zaprzestania lub ograniczenia odpowiedzialności rodzicielskiej, a także jej delegacji;
- b) praw do opieki, łącznie z prawami dotyczącymi dbałości o osobę dziecka oraz, w szczególności, prawa do ustalania miejsca zamieszkania dziecka, jak również praw widzenia obejmujących prawo do zabrania dziecka na czas ograniczony w miejsce inne niż miejsce stałego pobytu dziecka;
- c) opieki, kurateli i analogicznych instytucji;
- d) określenia funkcji osoby lub organu odpowiedzialnego za osobę lub własność dziecka, reprezentującego lub wspierającego dziecko;
- e) umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub opiece instytucjonalnej, lub zapewnienia opieki przez „kafala” lub analogiczną instytucję;
- f) nadzoru władzy publicznej nad opieką nad dzieckiem sprawowaną przez osobę odpowiedzialną za dziecko;
- g) zarządzania, zachowania lub rozporządzania własnością dziecka.

Artykuł 4

Niniejsza Konwencja nie ma zastosowania do:

- a) ustalenia lub kwestionowania stosunku rodzic - dziecko;
- b) decyzji w sprawie adopcji, środków przygotowawczych do adopcji lub anulowania lub unieważnienia adopcji;
- c) nazwiska i imion dziecka;
- d) usamodzielnienia;
- e) obowiązków utrzymania;
- f) powiernictwa lub dziedziczenia;
- g) zabezpieczenia społecznego;
- h) publicznych środków o charakterze ogólnym w kwestiach edukacji lub zdrowia;
- i) środków podjętych w wyniku wykroczeń karnych popełnianych przez dzieci;
- j) decyzji w kwestii prawa azylu i w kwestii imigracji.

ROZDZIAŁ II

JURYSDYKCJA

Artykuł 5

1. Władze sądownicze lub administracyjne Umawiającego się Państwa miejsca stałego pobytu dziecka są właściwe do podejmowania środków skierowanych na ochronę osoby lub własności dziecka.
2. Z zastrzeżeniem artykułu 7, w przypadku zmiany miejsca stałego pobytu dziecka do innego Umawiającego się Państwa, właściwe są władze Państwa nowego miejsca stałego pobytu.

Artykuł 6

1. W odniesieniu do dzieci uchodźców oraz dzieci, które z powodu niepokojów mających miejsce w ich kraju, są przemieszczane między krajami, właściwe są zgodnie z artykułem 5 ustęp 1 władze Umawiającego się Państwa, na terytorium którego dzieci przebywają obecnie w wyniku ich przemieszczenia.
2. Postanowienia poprzedzającego ustępu stosuje się także do dzieci, których miejsce stałego pobytu nie może zostać ustalone.

Artykuł 7

1. W przypadku bezprawnego wywiezienia lub zatrzymania dziecka, władze Umawiającego się Państwa, w którym dziecko posiadało zwyczajowe miejsce zamieszkania niezwłocznie przed wywiezieniem lub zatrzymaniem zachowują jurysdykcję do czasu uzyskania przez dziecko stałego pobytu w innym Państwie, oraz
 - a) każda osoba, instytucja lub inny organ posiadający prawa do opieki wyraził zgodę na wywiezienie lub zatrzymanie; lub
 - b) dziecko mieszkało w tym innym Państwie przez okres co najmniej jednego roku po tym jak osoba, instytucja lub inny organ posiadający prawa do opieki posiadała lub powinna była posiadać wiedzę o miejscu pobytu dziecka, żaden wniosek dotyczący powrotu wniesiony w tym okresie nie jest nierozstrzygnięty, a dziecko zostało umieszczone w jego lub jej nowym środowisku.
2. Wywiezienie lub zatrzymanie dziecka uważa się za bezprawne w przypadku gdy:
 - a) jest dokonane z naruszeniem praw do opieki przyznanych osobie, instytucji lub innemu organowi, albo wspólnie albo samodzielnie, na mocy prawa Państwa, w którym dziecko posiadało zwyczajowe miejsce zamieszkania niezwłocznie przed wywiezieniem lub zatrzymaniem; oraz
 - b) w czasie wywiezienia lub zatrzymania prawa te były faktycznie wykonywane, albo wspólnie albo samodzielnie, lub byłyby w taki sposób wykonywane gdyby nie doszło do wywiezienia lub zatrzymania.

Prawa do opieki wymienione w literze a) powyżej, mogą wynikać w szczególności z mocy prawa lub z decyzji sądowej lub administracyjnej, lub z mocy porozumienia mającego skutki prawne na mocy prawa tego Państwa.

3. Tak długo jak władze wymienione w ustępie zachowują swoją jurysdykcję, władze Umawiającego się Państwa, do którego dziecko zostało wywiezione lub w którym on lub ona został(-a) zatrzymany(-a) mogą podjąć tylko takie pilne środki na mocy artykułu 11 jakie są niezbędne dla ochrony osoby lub własności dziecka.

Artykuł 8

1. Na zasadzie wyjątku, władze Umawiającego się Państwa właściwe na mocy artykułu 5 lub artykułu 6, jeśli uważają, że władze innego Umawiającego się Państwa byłyby właściwsze w określonym przypadku by ocenić najlepsze interesy dziecka, mogą albo:
 - wystąpić z wnioskiem by inne władze, bezpośrednio lub z pomocą władzy centralnej jego Państwa, przyjęły jurysdykcję do podjęcia takich środków ochrony jakie uważają za niezbędne, lub
 - zawiesić rozpatrywanie sprawy i wezwać strony do wniesienia takiego wniosku do władz tego drugiego Państwa.
2. Umawiającymi się Państwami, do władz których można się zwrócić, tak jak przewidziano w poprzedzającym ustępie są:
 - a) Państwo, którego obywatelem jest dziecko;
 - b) Państwo, w którym ulokowano własność dziecka;
 - c) Państwo, którego władze są w posiadaniu wniosku o rozwód lub separację prawną rodziców dziecka lub o unieważnienie ich małżeństwa;
 - d) Państwo, z którym dziecko jest w istotny sposób związane.
3. Zainteresowane władze mogą przystąpić do wymiany poglądów.
4. Władze, do których się zwrócono zgodnie z ustępem 1 mogą przyjąć jurysdykcję, w miejsce władz właściwych na mocy artykułu 5 lub artykułu 6, jeżeli uważają, że jest to w najlepszych interesach dziecka.

Artykuł 9

1. Jeżeli władze Umawiającego się Państwa określonego w artykule 8 ustęp 2 uważają, że są właściwsze w określonym przypadku by ocenić najlepsze interesy dziecka, mogą albo:
 - wystąpić z wnioskiem do właściwych władz Umawiającego się Państwa miejsca stałego pobytu dziecka, bezpośrednio lub z pomocą władzy centralnej tego Państwa, o upoważnienie do wykonywania jurysdykcji w celu podjęcia środków ochrony, które uważają za niezbędne, lub
 - wezwać strony do złożenia takiego wniosku do władz Umawiającego się Państwa miejsca stałego pobytu dziecka.
2. Zainteresowane władze mogą przystąpić do wymiany poglądów.
3. Władze inicjujące wniosek mogą wykonywać jurysdykcję w miejsce władz Umawiającego się Państwa miejsca stałego pobytu dziecka jedynie w przypadku gdy te ostatnie władze przyjęły wniosek.

Artykuł 10

1. Bez uszczerbku dla postanowień artykułów 5-9, władze Umawiającego się Państwa właściwe do decydowania w sprawie wniosku o rozwód lub separację prawną rodziców dziecka posiadającego zwyczajowe miejsce zamieszkania w innym Umawiającym się Państwie, lub o unieważnienie ich małżeństwa, mogą, jeżeli przewiduje to prawo ich

Państwa, podejmować środki skierowane na ochronę osoby lub władzy dziecka jeżeli:

- a) w momencie rozpoczęcia postępowania, jedno z jego lub jej rodziców posiada zwyczajowe miejsce zamieszkania w tym Państwie i jedno z nich posiada odpowiedzialność rodzicielską w stosunku do dziecka, oraz
- b) jurysdykcja tych władz do podejmowania takich środków została zaakceptowana przez rodziców, a także przez każdą inną osobę posiadającą odpowiedzialność rodzicielską w stosunku do dziecka, oraz jest w najlepszych interesach dziecka.

2. Jurysdykcja przewidziana w ustępie 1 do podejmowania środków ochrony dziecka ustaje jak tylko decyzja o przyjęciu lub odrzuceniu wniosku o rozwód, separację prawną lub unieważnienie małżeństwa staje się ostateczna, lub z innego powodu następuje zakończenie postępowania.

Artykuł 11

1. We wszystkich nagłych przypadkach władze Umawiającego się Państwa, na terytorium którego znajduje się dziecko lub własność należąca do dziecka, są właściwe do podejmowania wszelkich niezbędnych środków ochrony.

2. Środki podjęte na podstawie poprzedniego ustępu w odniesieniu do dziecka posiadającego zwyczajowe miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie tracą ważność jak tylko władze właściwe na mocy artykułów 5-10 podjęły środki wymagane z uwagi na sytuację.

3. Środki podjęte na podstawie ustępu 1 w odniesieniu do dziecka posiadającego zwyczajowe miejsce zamieszkania w nie Umawiającym się Państwie tracą ważność w każdym Umawiającym się Państwie jak tylko środki wymagane z uwagi na sytuację i podjęte przez władze innego Państwa zostają uznane w danym Umawiającym się Państwie.

Artykuł 12

1. Z zastrzeżeniem artykułu 7, władze Umawiającego się Państwa, na terytorium którego znajduje się dziecko lub własność należąca do dziecka, są właściwe do podejmowania środków o charakterze tymczasowym dla ochrony osoby lub własności dziecka, które odnoszą skutek terytorialny ograniczony do danego Państwa, w zakresie w jakim takie środki nie są niezgodne ze środkami już podjętymi przez władze właściwe na mocy artykułów 5-10.

2. Środki podjęte na podstawie poprzedzającego ustępu w odniesieniu do dziecka posiadającego zwyczajowe miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie tracą ważność jak tylko władze właściwe na mocy artykułów 5-10 podjęły decyzję w odniesieniu do środków ochrony, które mogą być wymagane z uwagi na sytuację.

3. Środki podjęte na podstawie ustępu 1 w odniesieniu do dziecka posiadającego zwyczajowe miejsce zamieszkania w nie Umawiającym się Państwie tracą ważność w Umawiającym się Państwie, w którym zostały podjęte środki jak tylko środki wymagane z uwagi na sytuację i podjęte przez władze innego Państwa zostają uznane w danym Umawiającym się Państwie.

Artykuł 13

1. Władze Umawiającego się Państwa właściwe na mocy artykułów 5-10 do podejmowania środków ochrony osoby lub własności dziecka muszą powstrzymać się od wykonywania jurysdykcji jeżeli w momencie rozpoczęcia postępowania, z wnioskiem o

odpowiednie środki wystąpiły władze innego Umawiającego się Państwa właściwe na mocy artykułów 5-10 w chwili złożenia wniosku i środki te są nadal rozpatrywane.

2. Postanowienia poprzedzającego ustępu nie mają zastosowania jeżeli władze, którym początkowo przedstawiono wniosek o środki zrzekły się jurysdykcji.

Artykuł 14

Środki podjęte w zastosowaniu artykułów 5-10 pozostają w mocy zgodnie z ich warunkami, nawet jeżeli zmiana okoliczności wyeliminowała podstawę, na której oparta była jurysdykcja, tak długo jak władze właściwe na mocy Konwencji nie zmieniają, zastępują lub zakończą takie środki.

ROZDZIAŁ III

PRAWO WŁAŚCIWE

Artykuł 15

1. W wykonywaniu jurysdykcji na mocy postanowień rozdziału II, władze Umawiającego się Państwa stosują własne prawo.

2. Jednakże, w zakresie, w jakim wymaga tego ochrona osoby lub własności dziecka, mogą one wyjątkowo stosować lub brać pod uwagę prawo innego Państwa, z którym w istotny sposób związana jest sytuacja.

3. Jeżeli miejsce stałego pobytu dziecka zmienia się na inne Umawiające się Państwo, prawo tego innego Państwa reguluje, od momentu zmiany, warunki stosowania środków podjętych w Państwie poprzedniego miejsca stałego pobytu.

Artykuł 16

1. Przyznanie lub zniesienie odpowiedzialności rodzicielskiej z mocy prawa, bez interwencji organu sądowego lub administracyjnego, jest regulowane przez prawo Państwa miejsca stałego pobytu dziecka.

2. Przyznanie lub zniesienie odpowiedzialności rodzicielskiej przez porozumienie lub jednostronną czynność, bez interwencji organu sądowego lub administracyjnego, jest regulowane przez prawo Państwa miejsca stałego pobytu dziecka w momencie gdy porozumienie lub jednostronna czynność staje się skuteczna.

3. Odpowiedzialność rodzicielska, która istnieje na mocy prawa Państwa miejsca stałego pobytu dziecka istnieje po zmianie tego miejsca stałego pobytu na inne Państwo.

4. Jeżeli zmienia się miejsce stałego pobytu dziecka, przyznanie odpowiedzialności rodzicielskiej z mocy prawa osobie, która do tej pory nie posiadała takiej odpowiedzialności, jest regulowane przez prawo Państwa nowego miejsca stałego pobytu.

Artykuł 17

Sprawowanie odpowiedzialności rodzicielskiej jest regulowane przez prawo Państwa miejsca stałego pobytu dziecka. Jeżeli zmienia się miejsce stałego pobytu dziecka, kwestia ta jest regulowana przez prawo Państwa nowego miejsca stałego pobytu.

Artykuł 18

Odpowiedzialność rodzicielska określona w artykule 16 może zostać zakończona, lub

mogą zostać zmienione warunki jej sprawowania, przez środki podjęte na mocy niniejszej Konwencji.

Artykuł 19

1. Ważność transakcji zawartej między stroną trzecią a inną osobą, która byłaby uprawniona do występowania jako przedstawiciel ustawowy dziecka na mocy prawa Państwa, w którym transakcja została zawarta, nie może być kwestionowana, oraz strona trzecia nie może być pociągnięta do odpowiedzialności, wyłącznie na podstawie faktu, że osoba ta nie była uprawniona do występowania jako przedstawiciel ustawowy dziecka na mocy prawa określonego w postanowieniach niniejszego rozdziału, chyba że strona trzecia wiedziała lub powinna była wiedzieć, że odpowiedzialność rodzicielska była regulowana przez to ostatnie prawo.

2. Poprzedzający ustęp stosuje się jedynie jeżeli została zawarta między osobami przebywającymi na terytorium tego samego Państwa.

Artykuł 20

Postanowienia niniejszego rozdziału stosuje się nawet w przypadku gdy prawo przez nie wyznaczone jest prawem nie Umawiającego się Państwa.

Artykuł 21

1. W niniejszym rozdziale pojęcie „prawo” oznacza prawo obowiązujące w Państwie, z wyjątkiem norm kolizyjnych.

2. Jednakże, jeżeli prawo właściwe zgodnie z artykułem 16 jest prawem nie Umawiającego się Państwa oraz jeżeli normy kolizyjne tego Państwa określają prawo innego nie Umawiającego się Państwa, które zastosowałyby własne prawo, stosuje się prawo tego ostatniego Państwa. Jeżeli to drugie nie Umawiające się Państwo nie zastosowałyby własnego prawa, prawem właściwym jest prawo określone przez artykuł 16.

Artykuł 22

Można odmówić stosowania prawa określonego w postanowieniach niniejszego rozdziału jedynie jeżeli stosowanie to byłoby jawnie sprzeczne z porządkiem publicznym, biorąc pod uwagę najlepsze interesy dziecka.

ROZDZIAŁ IV

UZNAWANIE I WYKONANIE

Artykuł 23

1. Środki podjęte przez władze Umawiającego się Państwa są uznawane z mocy prawa we wszystkich pozostałych Umawiających się Państwach.

2. Można jednakże odmówić uznania:

- a) jeżeli środek został podjęty przez władze, których jurysdykcja nie była oparta na zasadach przewidzianych w rozdziale II;
- b) jeżeli środek został podjęty, za wyjątkiem nagłych przypadków, w kontekście postępowania sądowego lub administracyjnego, bez zapewnienia dziecku możliwości bycia wysłuchanym, z naruszeniem podstawowych zasad

proceduralnych Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem;

- c) na wniosek każdej osoby utrzymującej, że środek narusza jego lub jej odpowiedzialność rodzicielską, jeżeli taki środek został podjęty, za wyjątkiem nagłych przypadków, bez zapewnienia tej osobie możliwości bycia wysłuchaną;
- d) jeżeli takie uznanie jest jawnie sprzeczne z porządkiem publicznym Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem, biorąc pod uwagę najlepsze interesy dziecka;
- e) jeżeli środek jest niegodny z późniejszym środkiem podjętym w nie Umawiającym się Państwie miejsca stałego pobytu dziecka, gdy ten późniejszy środek spełnia wymagania dotyczące uznania w Państwie, do którego zwrócono się z wnioskiem;
- f) jeżeli procedura przewidziana w artykule 33 nie została zastosowana.

Artykuł 24

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 23 ustęp 1, każda osoba zainteresowana może wystąpić z wnioskiem do właściwych władz Umawiającego się Państwa aby podjęły decyzję w sprawie uznania lub nieuznania środka podjętego w innym Umawiającym się Państwie. Procedura jest regulowana przez prawo Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem.

Artykuł 25

Władze Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem, są związane wynikami ustaleń stanu faktycznego, na którym władze Państwa, w którym został podjęty środek, oparły swoją jurysdykcję.

Artykuł 26

1. Jeżeli środki podjęte w jednym Umawiającym się Państwie i podlegające tam wykonaniu wymagają wykonania w innym Umawiającym się Państwie, otrzymują one, na wniosek zainteresowanej strony, klauzulę wykonalności lub są rejestrowane do celów wykonania w tym drugim Państwie zgodnie z procedurą przewidzianą w prawie tego ostatniego Państwa.

2. Każde Umawiające się Państwo stosuje w odniesieniu do klauzuli wykonalności lub wpisu do rejestru prostą i szybką procedurę.

3. Klauzuli wykonalności lub wpisu do rejestru można odmówić jedynie z jednego z powodów określonych w artykule 23 ustęp 2.

Artykuł 27

Bez uszczerbku dla przeglądu jaki jest niezbędny w zastosowaniu poprzedzających artykułów, nie dokonuje się przeglądu meritum podjętego środka.

Artykuł 28

Środki podjęte w jednym Umawiającym się Państwie i którym nadano klauzulę wykonalności, lub zarejestrowane do celów wykonania, w innym Umawiającym się Państwie są wykonywane w tym ostatnim Państwie tak jakby zostały podjęte przez władze tego Państwa. Wykonanie odbywa się zgodnie z prawem Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem, w zakresie przewidzianym w prawie, biorąc pod uwagę najlepsze interesy dziecka.

ROZDZIAŁ V

WSPÓŁPRACA

Artykuł 29

1. Umawiające się Państwo wyznacza władzę centralną do wykonywania obowiązków nałożonych na takie władze przez Konwencję.
2. Państwa federalne, Państwa posiadające więcej niż jeden system prawny lub Państwa posiadające autonomiczne jednostki terytorialne mogą wyznaczyć więcej niż jedną władzę centralną i określić terytorialny lub osobowy zakres ich funkcji. W przypadku gdy Państwo wyznaczyło więcej niż jedną władzę centralną, wyznacza władzę centralną, do której mogą być kierowane wszelkie powiadomienia, które mają zostać przekazane właściwej władzy centralnej w tym Państwie.

Artykuł 30

1. Władze centralne współpracują ze sobą i wspierają współpracę między właściwymi władzami w swych Państwach aby osiągnąć cele Konwencji.
2. Władze, w związku ze stosowaniem Konwencji, podejmują właściwe kroki w celu przekazywania informacji dotyczących przepisów prawa oraz usług dostępnych w ich Państwach odnoszących się do ochrony dzieci.

Artykuł 31

Władza centralna Umawiającego się Państwa, albo bezpośrednio albo poprzez władze publiczne lub inne organy, podejmuje właściwe kroki w celu:

- a) ułatwienia powiadamiania i oferowania wsparcia przewidzianych w artykułach 8 i 9 oraz w niniejszym rozdziale;
- b) ułatwienia, poprzez mediację, koncyliację lub podobne środki, uzgodnionych rozwiązań dotyczących ochrony osoby lub własności dziecka w sytuacjach, do których stosuje się niniejszą Konwencję;
- c) zapewnienia, na wniosek właściwych władz innego Umawiającego się Państwa, współpracy w zakresie ustalania miejsca pobytu dziecka, gdy okazuje się, że dziecko może przebywać i potrzebować ochrony na terytorium Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem.

Artykuł 32

Na wniosek zawierający określenie powodów władza centralna lub inne właściwe władze Umawiającego się Państwa, z którym w istotny sposób związane jest dziecko, władza centralna Umawiającego się Państwa, w którym dziecko posiada zwyczajowe miejsce zamieszkania i przebywa, może bezpośrednio lub poprzez władze publiczne lub inne organy:

- a) sporządzić sprawozdanie w sprawie sytuacji dziecka;
- b) wystąpić z wnioskiem do właściwych władz swojego Państwa o rozpatrzenie potrzeby podjęcia środków ochrony osoby lub własności dziecka.

Artykuł 33

1. Jeżeli władze właściwe na mocy artykułów 5-10 rozważają umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub opiece instytucjonalnej, lub zapewnienie opieki przez „kafala” lub analogiczną instytucję, oraz jeżeli takie umieszczenie lub takie zapewnienie opieki ma mieć miejsce w innym Umawiającym się Państwie, najpierw zasięgają opinii władzy centralnej lub innych właściwych władz tego ostatniego Państwa. W tym celu przekazują sprawozdanie w sprawie dziecka wraz z powodami proponowanego umieszczenia lub zapewnienia opieki.

2. Decyzja o umieszczeniu lub zapewnieniu opieki może zostać podjęta w Państwie występującym z wnioskiem jedynie jeżeli władza centralna lub inne właściwe władze Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem wyraziły zgodę na umieszczenie lub zapewnienie opieki, biorąc pod uwagę najlepsze interesy dziecka.

Artykuł 34

1. W przypadku gdy rozważny jest środek ochrony, właściwe władze na mocy Konwencji, jeżeli wymaga tego sytuacja dziecka, mogą wystąpić z wnioskiem do władz innego Umawiającego się Państwa, które posiadają informacje właściwe dla ochrony dziecka, o przekazanie takich informacji.

2. Umawiające się Państwo może oświadczyć, że wnioski na mocy ustępu 1 są przekazywane do jego władz wyłącznie za pośrednictwem jego władzy centralnej.

Artykuł 35

1. Właściwe władze Umawiającego się Państwa mogą wystąpić w wnioskiem do władz innego Umawiającego się Państwa o pomoc przy wprowadzaniu środków ochrony podjętych na mocy niniejszej Konwencji, w szczególności przy zapewnieniu skutecznego korzystania z praw widzenia a także z prawa do utrzymywania na bieżąco bezpośrednich kontaktów.

2. Władze Umawiającego się Państwa, w którym dziecko nie posiada zwyczajowego miejsca zamieszkania mogą, na wniosek rodzica zamieszkującego w tym Państwie, który dąży do uzyskania lub utrzymania dostępu do dziecka, zebrać informacje lub dowody oraz mogą dokonać ustalenia w sprawie stosowności korzystania przez rodzica z widzenia oraz w sprawie warunków, na których widzenie ma się odbywać. Władze właściwe na mocy artykułów 5-10 do ustalania wniosku dotyczącego dostępu do dziecka, przyjmują i rozpatrują takie informacje, dowód i ustalenie przed podjęciem przez nie decyzji.

3. Władze właściwe na mocy artykułów 5-10 do decydowania w sprawie dostępu mogą odroczyć postępowanie do czasu wyniku wniosku złożonego na mocy ustępu 2, w szczególności, w przypadku gdy rozpatrują wniosek o ograniczenie lub zakończenie praw widzenia przyznanych w Państwie poprzedniego miejsca stałego pobytu dziecka.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie zapobiegają przed podejmowaniem przez władze właściwe na mocy artykułów 5-10 tymczasowych środków do czasu wyniku wniosku złożonego na mocy ustępu 2.

Artykuł 36

W każdym przypadku gdy dziecko jest narażone na poważne niebezpieczeństwo, właściwe władze Umawiającego się Państwa, w którym środki ochrony dziecka zostały podjęte lub są rozpatrywane, jeżeli zostały poinformowane, że zmieniło się miejsce zamieszkania dziecka lub że dziecko przebywa w innym Państwie, informują władze tego innego Państwa o istniejącym niebezpieczeństwie oraz podjętych lub rozpatrywanych środkach.

Artykuł 37

Władze nie występują a wnioskiem ani nie przekazują żadnych informacji na mocy niniejszego rozdziału, jeżeli takie działanie, w ich opinii, mogłoby narazić na niebezpieczeństwo osobę lub własność dziecka lub stanowić poważne zagrożenie wolności lub życia członka rodziny dziecka.

Artykuł 38

1. Bez uszczerbku dla możliwości nałożenia rozsądnych opłat za świadczenie usług, władza centralna oraz inne władze publiczne Umawiających się Państw same pokrywają koszty związane ze stosowaniem postanowień niniejszego rozdziału.

2. Każde Umawiające się Państwo może zawierać porozumienia z jednym lub więcej innymi Umawiającymi się Państwami dotyczące podziału opłat.

Artykuł 39

Każde Umawiające się Państwo może zawierać porozumienia z jednym lub więcej innymi Umawiającymi się Państwami w celu lepszego stosowania niniejszego rozdziału we wzajemnych stosunkach. Państwa, które zawarły takie porozumienie przekazują odpis depozytariuszowi Konwencji.

ROZDZIAŁ VI

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 40

1. Władze Umawiającego się Państwa miejsca stałego pobytu dziecka lub Umawiającego się Państwa, w którym został podjęty środek ochrony, mogą wydać osobie posiadającej odpowiedzialność rodzicielską lub osobie, której powierzono ochronę osoby lub własności dziecka, na jego lub jej wniosek, zaświadczenie wskazujące charakter, w jakim osoba ta jest uprawniona do działania oraz powierzone mu lub jej uprawnienia.

2. Istnieje domniemanie, że zdolność i uprawnienia wskazane w zaświadczeniu są nadane tej osobie, przy braku dowodu przeciwnego.

3. Każde Umawiające się Państwo wyznacza władze właściwe do sporządzania zaświadczenia.

Artykuł 41

Dane osobowe zgromadzone lub przekazane na mocy Konwencji wykorzystywane są wyłącznie do celów, dla których zostały zgromadzone lub przekazane.

Artykuł 42

Władze, którym zostały przekazane informacje zapewniają ich poufność, zgodnie z prawem swojego Państwa.

Artykuł 43

Wszystkie dokumenty przekazane lub wydane na mocy niniejszej Konwencji są wyłączone z legalizacji lub analogicznej procedury.

Artykuł 44

Każde Umawiające się Państwo może wyznaczyć władze, do których należy kierować wnioski na mocy artykułów 8, 9 i 33.

Artykuł 45

1. O wyznaczeniach określonych w artykułach 29 i 44 powiadamiane jest Stałe Biuro Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.
2. Oświadczenie określone w artykule 34 ustęp 2 dokonywane jest u depozytariusza Konwencji.

Artykuł 46

Umawiające się Państwo, w którym w zakresie ochrony dziecka i jego lub jej własności stosuje się różne systemy prawne lub zbiory norm prawnych, nie jest zobowiązane do stosowania zasad Konwencji w odniesieniu do kolizji wyłącznie między takimi różnymi systemami lub zbiorami norm prawnych.

Artykuł 47

W odniesieniu do Państwa, w którym dwa lub więcej systemów prawnych lub zbiorów norm prawnych w odniesieniu to kwestii regulowanych niniejszą Konwencją stosuje się w różnych jednostkach terytorialnych:

1. każde odniesienie do miejsca stałego pobytu w tym Państwie jest rozumiane jako odniesienie do miejsca stałego pobytu w jednostce terytorialnej;
2. każde odniesienie do pobytu dziecka w tym Państwie jest rozumiane jako odniesienie do pobytu w jednostce terytorialnej;
3. każde odniesienie do umieszczenia własności dziecka w tym Państwie jest rozumiane jako odniesienie do umieszczenia własności dziecka w jednostce terytorialnej;
4. każde odniesienie do Państwa, którego dziecko jest obywatelem jest rozumiane jako odniesienie do jednostki terytorialnej określonej przez prawo tego Państwa lub, w przypadku braku odpowiednich przepisów, do jednostki terytorialnej, z którą dziecko jest najbliższ związane;
5. każde odniesienie do Państwa, którego władze są w posiadaniu wniosku o rozwód lub separację prawną rodziców dziecka, lub unieważnienie ich małżeństwa, jest rozumiane jako odniesienie do jednostki terytorialnej, której władze są w posiadaniu takiego wniosku;
6. każde odniesienie do Państwa, z którym dziecko jest w istotny sposób związane jest rozumiane jako odniesienie do jednostki terytorialnej, z którą dziecko jest w taki sposób związane;
7. każde odniesienie do Państwa, do którego dziecko zostało przemieszczone lub w którym on lub ona została zatrzymana jest rozumiane jako odniesienie do odpowiedniej jednostki terytorialnej, do której dziecko zostało przemieszczone lub w której on lub ona została zatrzymana;
8. każde odniesienie do organów lub władz tego Państwa, innych niż władze centralne, jest rozumiane jako odniesienie do władz uprawnionych do działania w odpowiedniej jednostce terytorialnej;

9. każde odniesienie do prawa lub procedury lub władz Państwa, w którym został podjęty środek jest rozumiane jako odniesienie do prawa lub procedury lub władz jednostki terytorialnej, w której taki środek został podjęty;
10. każde odniesienie do prawa lub procedury lub władz Państwa, do którego zwrócono się z wnioskiem jest rozumiane jako odniesienie do prawa lub procedury lub władz jednostki terytorialnej, w której występuje się o uznanie lub stosowanie.

Artykuł 48

Do celów określenia prawa właściwego na mocy rozdziału III, w odniesieniu do Państwa, które obejmuje dwie lub więcej jednostek terytorialnych, z których każda posiada własny system prawny lub zbiór norm prawnych w zakresie kwestii objętych niniejszą Konwencją, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli istnieją obowiązujące postanowienia w takim Państwie określające prawo której jednostki terytorialnej jest właściwe, stosuje się prawo tej jednostki;
- b) w przypadku braku takich postanowień, stosuje się prawo odpowiedniej jednostki terytorialnej zgodnie z artykułem 47.

Artykuł 49

Do celów określenia prawa właściwego na mocy rozdziału III, w odniesieniu do Państwa, które posiada dwa lub więcej systemów prawnych lub zbiorów norm prawnych stosowanych do różnych kategorii osób w zakresie kwestii objętych niniejszą Konwencją, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli istnieją obowiązujące postanowienia w takim Państwie określające, które prawo należy stosować, stosuje się to prawo;
- b) w przypadku braku takich postanowień, stosuje się prawo systemu lub zbiorów norm prawnych, z którymi dziecko ma najbliższy związek.

Artykuł 50

Niniejsza Konwencja nie ma wpływu na stosowanie Konwencji z dnia 25 października 1980 roku dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, między Stronami obu Konwencji. Nie wyklucza się jednakże powołania się na postanowienia niniejszej Konwencji do celów uzyskania oddania dziecka, które zostało bezprawnie przemieszczone lub zatrzymane lub do celów zorganizowania praw widzenia.

Artykuł 51

W stosunkach między Umawiającymi się Państwami, niniejsza Konwencja zastępuje Konwencję z dnia 5 października 1961 roku o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich, oraz Konwencję dotyczącą uregulowania opieki nad małoletnimi, podpisaną w Hadze dnia 12 czerwca 1902 roku, bez uszczerbku dla uznawania środków podjętych na podstawie Konwencji z dnia 5 października 1961 roku określonej powyżej.

Artykuł 52

1. Niniejsza Konwencja nie narusza żadnego instrumentu międzynarodowego, którego Umawiające się Państwa są Stronami oraz który zawiera postanowienia w kwestiach regulowanych Konwencją, chyba że Państwa, Strony takiego instrumentu, złożyły

odmienną deklarację.

2. Niniejsza Konwencja nie narusza możliwości jednego lub więcej Umawiających się Państw zawierania porozumień, które zawierają, w odniesieniu do dzieci posiadających zwyczajowe miejsce zamieszkania w którymkolwiek z Państw, Stron takich porozumień, postanowienia w kwestiach regulowanych niniejszą Konwencją.

3. Porozumienia zawierane przez jedno lub więcej Umawiających się Państw w kwestiach wchodzących w zakres niniejszej Konwencji nie naruszają, w stosunkach takich Państw z innymi Umawiającymi się Państwami, stosowania postanowień niniejszej Konwencji.

4. Poprzedzające ustępu stosuje się także do jednolitych przepisów prawnych opartych na szczególnych powiązaniach o charakterze regionalnym lub innym między zainteresowanymi Państwami.

Artykuł 53

1. Konwencję stosuje się do środków jedynie jeżeli są one podejmowane w Państwie po wejściu w życie Konwencji w stosunku do tego Państwa.

2. Konwencję stosuje się do uznawania i stosowania środków podjętych po jej wejściu w życie między Państwem, w którym środki zostały podjęte a Państwem, do którego zwrócono się z wnioskiem.

Artykuł 54

1. Każde powiadomienie przesłane do władzy centralnej lub do innych władz Umawiającego się Państwa jest w języku oryginalnym oraz towarzyszy mu tłumaczenie na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych drugiego Państwa lub, w przypadku gdy nie jest to wykonalne, tłumaczenie na język francuski lub angielski.

2. Jednakże, Umawiające się Państwo może, dokonując zastrzeżenia zgodnie z artykułem 60, sprzeciwić się stosowaniu albo języka francuskiego albo angielskiego, ale nie obydwu.

Artykuł 55

1. Umawiające się Państwo może zgodnie z artykułem 60:

- a) zastrzec jurysdykcję swoich władz do podejmowania środków skierowanych na ochronę osoby lub własności dziecka znajdującego się na jego terytorium;
- b) zastrzec prawo do nieuznawania odpowiedzialności rodzicielskiej lub środka w zakresie, w jakim jest on niezgodny ze środkiem podjętym przez swoje władze w odniesieniu do tej własności.

2. Zastrzeżenie może być ograniczone do określonych kategorii własności.

Artykuł 56

Sekretarz Generalny Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego regularnie zwołuje Specjalną Komisję w celu dokonania przeglądu praktycznego działania Konwencji.

ROZDZIAŁ VII

KLAUZULE KOŃCOWE

Artykuł 57

1. Konwencja jest otwarta do podpisu przez Państwa, które były Członkami Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie jej osiemnastej sesji.
2. Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu a dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia składane są w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, depozytariusza Konwencji.

Artykuł 58

1. Każde inne Państwo może przystąpić do Konwencji po jej wejściu w życie zgodnie z artykułem 61 ustęp 1.
2. Instrument przystąpienia zostaje złożony depozytariuszowi.
3. Takie przystąpienie jest skuteczne jedynie w odniesieniu do stosunków między przystępującym Państwem a tymi Umawiającymi się Państwami, które nie zgłosiły sprzeciwu wobec jego przystąpienia w terminie sześciu miesięcy po otrzymaniu notyfikacji określonej w artykule 63 litera b). Taki sprzeciw może być także zgłoszony przez Państwa w momencie ratyfikowania, przyjęcia lub zatwierdzenia przez nie Konwencji po przystąpieniu. O każdym takim sprzeciwie powiadamiany jest depozytariusz.

Artykuł 59

1. Jeżeli Państwo posiada dwie lub więcej jednostek terytorialnych, w których stosuje się różne systemy prawne w odniesieniu do kwestii objętych niniejszą Konwencją, może ono w chwili podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że niniejsza Konwencja rozciąga się na wszystkie jego jednostki terytorialne lub tylko na jedną lub więcej z nich i może zmienić to oświadczenie, przedstawiając inne oświadczenie w dowolnym czasie.
2. Każde takie oświadczenie zostaje podane do wiadomości depozytariusza i wyraźnie określa jednostki terytorialne, do których stosuje się niniejsza Konwencja.
3. Jeżeli Państwo nie dokonuje oświadczenia na mocy niniejszego artykułu, Konwencja rozciąga się na wszystkie jego jednostki terytorialne tego Państwa.

Artykuł 60

1. Państwo może, najpóźniej do momentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, lub w momencie składania oświadczenia na warunkach artykułu 59, dokonać jednego lub obydwu zastrzeżeń przewidzianych w artykule 54 ustęp 2 i w artykule 55. Inne zastrzeżenia nie są dopuszczalne.
2. Każde Państwo Członkowskie może w każdej chwili wycofać zastrzeżenie, które złożyło. O wycofaniu powiadamiany jest depozytariusz.
3. Zastrzeżenie traci moc pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po powiadomieniu określonym w poprzedzającym ustępie.

Artykuł 61

1. Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od

złożenia trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia określonego w artykule 57.

2. W późniejszym terminie Konwencja wchodzi w życie:

- a) dla każdego Państwa ratyfikującego, przyjmującego lub zatwierdzającego ją później, pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od złożenia jego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia;
- b) dla każdego Państwa przystępującego, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy po upływie sześciomiesięcznego okresu przewidzianego w artykule 58 ustęp 3;
- c) dla jednostki terytorialnej, która została objęta Konwencją zgodnie z artykułem 59, pierwszego dnia miesiąca po upływie trzech miesięcy od powiadomienia określonego w tym artykule.

Artykuł 62

1. Państwo Strona Konwencji może dokonać jej wypowiedzenia w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do depozytariusza. Wypowiedzenie może być ograniczone do niektórych jednostek terytorialnych, do których Konwencja się stosuje.

2. Wypowiedzenie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca po upływie 12 miesięcy od otrzymania notyfikacji przez depozytariusza. W przypadku gdy w notyfikacji określono dłuższy okres wypowiedzenia, wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie tego dłuższego okresu.

Artykuł 63

Depozytariusz powiadamia Państwa Członków Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego oraz Państwa, które przystąpiły zgodnie z artykułem 58 o:

- a) podpisaniu, ratyfikacjach, przyjęciach i zatwierdzeniach określonych w artykule 57;
- b) przystąpieniach i sprzeciwach zgłoszonych wobec przystąpienia określonych w artykule 58;
- c) dacie wejścia w życie Konwencji zgodnie z artykułem 61;
- d) oświadczeniach określonych w artykule 34 ustęp 2 i w artykule 59;
- e) porozumieniach określonych w artykule 39,
- f) zastrzeżeniach określonych w artykule 54 ustęp 2 i w artykule 55 oraz o wycofaniach określonych w artykule 60 ustęp 2;
- g) wypowiedzeniach określonych w artykule 62.

W dowód czego niżej podpisani, odpowiednio umocowani w tym celu, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Hadze, dziewiętnastego dnia października 1996 roku, w językach francuskim i angielskim, przy czym oba teksty są na równi autentyczne, w pojedynczym egzemplarzu, który zostaje złożony w archiwach Rządu Królestwa Niderlandów, oraz którego uwierzytelniony odpis zostaje przesłany, kanałami dyplomatycznymi, do każdego z Państw Członków Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie

jej osiemnastej sesji.